

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Zarad denašnjega praznika izide prihodnja številka „Slov. Narod-a“ v petek, 3. januarja.

Vabilo na naročbo.

„Slovenski Narod“ bode izhajal od novega leta naprej kot dnevnik in velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za en mesec 1 gld. 10 kr.

Za četrt leta 3 „ 30 „

Za celo leto 13 „ — „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gld.

Za celo leto 16 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.

Po pošti sprejemati „ „ 3 „ —

Administracija „Slov. Naroda“.

Ob novem letu 1873.

„Navada je voščiti Nov' leto priti.“

poje vrli naš starina Vodnik. In po izgledu tega prvega slovenskega novinarja prihajamo tudi mi od prvega slovenskega dnevnika „novo leto voščiti“, vsem podpornikom in bralcem našega lista ter prijateljem našega narodnega prizadevanja v obče in vsem Slovencem, želeči v najprvi vrsti, da nastopajoče leto, ako nas tudi ne privede k svrhi

po kateri težimo, barem nekoliko prinese novih podlog za bodočo narodno svobodo, zdravo napredovanje in končno zmago želj in potreb slovenskega naroda.

Voščiti ali upati, da v baš nastopajočem letu dosežemo vse za kar se borimo, bilo bi lehkoumno. Trezno nam je pogledati okolo. Hladnokrvno nam je prešteti faktorje, s katerimi moremo računati, in položje v katerem se nahajamo. In tu najdemo oblakov nad soboj še mnogo. Precej trdno — (ne varajmo se) — sedé še protivniki Slovanstva v sedlu. V naši polovici monarhije so ravno kar dvignili pest, da z direktnimi volitvami mahnejo po nas; isto tako se protivniki Slovanstva po drugod niso ukrotili.

Vendar smemo ponosno in s pogumom v novo leto v borbo stopiti, ker povsod vidimo, da se naše moči množe, da raste gibanje celo tam, kjer je v hipu in po površnem gledanju videti, kakor da bi razpadalo ali vsaj ne napredovalo. Na drugem mestu prinašamo obzor stanja našega narodnega časopisja. To že samo govori, kam smo že prišli in kako moremo še dalje. — Naš list z novim letom vstopa v vrsto slovenskih pismenskih boriteljev za narodna prava kot dnevnik. Prvi in edini dnevnik kar živi naš vrli, a toliko po nezgodah povestnice mučeni slovenski narod! S tem smo Slovenci glede politične borbe in načina njenega na toliko važnem novinarskem polji, stopili v vrsto drugih kulturnih narodov, ker dozdaj smo bili med narodi in narodiči menda edini brez dnevnika.

Glavno voščilo našega dnevnika za to leto posebej pa naj bode: da bi prišli vsi Slovenci na političnem in gospodarskem polji

do energičnega delovanja in v tem delovanju do prave zloge. Ne mislimo tisto puhlo neopravičeno in morilno zlogo, katera terja, da bi se eni glavi, eni osobi ali eni kliki vse drugo uklanjalo. Temuč želimo zloge stvariteljne, one ki spoštuje tudi drugo mnenje, ali celo čisto protivnost v nevelikih, ne narodno vprašanje zadevajočih rečeh. Naj nam vsem novo leto prinesemo občno preverjenje, da bijemo eden veliki boj: za obstanek našega narodnega bitja, in da je bogme v tem boji treba Svetopolkovega uka.

Direktne volitve in Slovenci.

X. Večkrat se je užé slišala tožba, da tedajni volitveni red bodisi v deželske, bodisi v „državni“ zbor nij pravičen, nij praktičen. Res je to in jaz sem prvi, ki izpovedam, da razmera števila poslancev, da način prvotnih volitev, da izbiranje izmed deželskega zbora (kjer sedi toliko „velikoposestnikov“ itd.) nij za nič, in da je to trikratno precejanje in precejanje poslancev velika komedija s krivičnim in tragičnim koncem. Da bi pa nastoječa volitvena „reforma“ (!) direktnih volitev kaj boljša, kaj pravičnejša bila, ki nij drugo nego potenciranje sedanje krivice na kvadrat in kubus, o tem nas užé to prepričuje, ker Nemci takó po njej hrepené. Kajti, kedor le na prste šteti zna, mora proračunati, da za toj „reforma“ (in enakimi nemško-centralističnimi) ne tiči drugo nego zavratna zvijačnost; pravičnih volitvenih zakonov nam Nemci ne morejo dati, ker so taki grob nemškej krivičnej hegemoniji. Da bi pa ti naši sosede sebi samim grob kopali, to bi bilo ne-

Listek.

Ivan Erazem Tatenbah.

Izvirni historičen roman iz slovenske zgodovine.

Prvo poglavje.

Erat inter illustres Stiriae proceres Erasmus Tattenbachius nobilitate opibus nulli secundus, in Franconiae circulo et in sacratione Styrorum. Wagner, star kronist.

V sredi sedemnajstega stoletja so se pripravljal na našem slovanskem jugu, na Hrvatskem, v Primorji in tudi na Slovenskem, najbolj pa na Ogerskem velike stvari, katere bi bile sredini Evrope in posebno naši domovini ves drug tok zgodovine odmerile nego ga je naš narod imel, ako bi osoda ne bila zadela glavnih početnikov prej nego so svoje namene izvrševati mogli. V te velike načrte državnih prevratov je bil vpleten glavni ud na slovenskem Štajerskem naseljene plemenite rodovine, bogati in veljavni

grof Ivan Erazem Tatenbah, knez Ravenstajnski, posestnik štajersko-slovenskih graščin: Konjice, Račje, Podova in Orehovas pod Pohorjem, Tribenek, Podčetrtek, Statenberg, Frajstajn, Sonenberg in Vidersnek; dalje posestnik hiše v Mariboru, v Vildonu itd. Šlo je v teh velikih političnih namerah za nasilno odcapljenje Ogerske in južno-slovenskih dežel od nemške Avstrije in za ustanovljenje svobodne Ogerske, ter osnovanje neodvisne Hrvatske, kateri bi se bila pridružila Slovenija.

Za razumljenje razvitka osode tega moža, katerega glavni kos življenja in prizadevanja opisati je namen te vseskozi na našo zgodovino opirajoče se pripovedi, vsakako treba, da prej ob kratkem opišemo obče zgodovinsko položje tedajnega časa, ter bralce seznanimo z osobami, ki so stale na čelu velikega kretanja, katerega drugo vrste faktor je naš Tatenbah bil, in katero bi bilo kmalu vso močeno habsbursko državo iz starih stál vrglo.

Odkar so bili Čehi v slavni osodopolni bitvi pri Beli gori premagani, začel je bil v Avstriji vejati nemški duh, protiven drugim narodnostim. Najprej so to britko čutili Ogri, potem Hrvatje. Oba ta naroda sta bila pristopila iz svoje svobodne volje pod habsbursko vladavino. Oba niti nista svojih narodnih pravic s tacimi upori „izgubila“ kakor Čehi. Zato se je nezadovoljstvo najprej v teh deželah razvilo, in sicer, v narodni aristokraciji magjarski in hrvatski. Do vrhunca pak je v obeh teh deželah prišla nezadovoljnost z nemško dunajsko vladjo cesarja Leopolda I. po bitvi pri Sv. Gothartu (cistercijski kloster na meji Štajerske in Ogerske, med ogerskimi Slovenci) leta 1664 (1. avg.), v kateri so bili Turki od cesarske armade, vojene po vojvodi Montekukuli, tepeni.

Ta bitva je bila jako važna, a za habsbursko monarhijo dobljena samo vsled posebne hrabrosti Slovanov, osobito Hrvatov, ki so se bili pod vodstvom grofa in bana

kaj čisto novega in nezaslišanega. To vidi vsak, ki ima kaj proudarka.

Nemška klika si je za svoje direktne volitve tako ozko poslopje omislila, da zraven njih za Slavjane nij prostora, čemu bi se silili k njim? Državni zbor po tej „reformi“ (in enakej) zbran bil bi vse drugo nego avstrijski parlament, temveč nemški „zwinguri“ za vse, ki niso Nemci. Samo mestna gospôda in baroni za mizo, kmet pa prežar za vratni! Mestnih poslancev 122, k tem še 85 gospodov in — samo 120 kmetov poslancev v Avstriji, ki je „kmetijska“ država! Bogme! to nij več parlamentna šala, to je očitno poroga, to je izzivanje „tretjega stanu“! Po tem poti bi Avstrija srečno prijadrala v razmere, v katerih je Francija pred l. 1793 stokala. Čitajte to „volitveno reformo“ zdi se človeku, da čita „prave uzroke francoske revolucije“. Saj kmet, ali bolje rekoč, poslanec kmetov, je neumen! nema torej toliko pravice, kakor mestni, izobraženi, uljudni itd. volivec!! —

To ne bi bilo več avstrijsko zastopstvo, nego „frankofurški“ parlament v drugem natisu, v katerem bi sami Nemci o Slavjanih in Avstriji brez Slavjanov in brez Avstrije sklepali! Kaj bi tak „rajhsrat“ zaviralo, da ne bi kakega belega dne svojo delegacijo kam drugam, nego v Buda-Pešto poslal? Dajte se rajhsratu po teh direktnih volitvah zbrati, Deakovcem na Magjarskem propasti, a levičnjakom vzmagati, in „praški artikeln“ so bili, a delegacije avstrijske bodo sedele — v Berlinu! —

Ne! Nam je Avstrije treba; zato ne moremo glav v zanjko teh volitvenih zakonov stiskati in deželne pravice zalučavati. Dajte deželam in narodom preje svoje pravice, a te dežele in tinarodi bodo državi dali, kar državi pristoji! Posebno mi Slovenci in Dalmatinci (kojim tudi jih „reservatio mentalis“ sčasoma v Beču preide!) nesmemo svoje bodočnosti v direktno voljeni rajhsrat na prodajo nositi; kdo ve, ta prodaja bi bila lahko pod ceno, zakup naš pak lahko predrag: stal bi nas narodnost in glavo.

Naša parola nam je od sovražnika dana: pasivni upor. S tem pa nij rečeno, da moramo vse pretrpeti in molčati; med tako politiko „križem-rok“ in pasivnim uporom, hodečih po zakonitih tleh deželske in narod-

nostne avtonomije, katero zahtevati imamo po historiji, narodnosti in celó Šmerlingovem ustavu pravico, uporom združenim z ognjem energije in branjenjem s ščitom uztrajnosti in kreposti je velik razloček. V tej borbi ne bomo sami; v tej borbi se lahko okrepimo z vezjo nove edinosti; v tej borbi lahko zopet najdemo svojo slogo in poleg solidarnost s prijaznimi nam elementi v Avstriji.

Čas je odločilen; bodimo i mi odločni in, če bi trebalo, do — „skrajnosti“, ker z medlostjo in polovičarstvom bi si zaslužili samo nasprotnikovo pohvalo, a po tej pohvali — brco! Eksempeljnove nam ne manjka.

Slovensko časopisje

veselo napreduje. Z novim letom 1873 izhajajo sledeči slovenski časopisi političnega in drugega zapopadka:

1. „Slovenski Narod“, izhaja vsak dan v Ljubljani v založništvu „Narodne tiskarne.“

2. „Soča“, glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic. Izhaja v Gorici vsak četrtek in velja za celo leto 4 gl. 50 kr.

3. „Novice“, gospodarske, obrtniške in narodne. Izhajajo v Ljubljani, enkrat na teden, vsako sredo.

4. „Slovenski gospodar“, podučen list za slovensko ljudstvo. Izdaje katol. tiskovno društvo v Mariboru. Tisk „Narodne tiskarne.“

5. „Zgodnja Danica“, katolišk cerkven list, izhaja vsak teden enkrat v Ljubljani.

6. „Glas“, izhaja vsak petek v Gorici.

7. „Zora“ in „Vestnik“, časopis za zabavo, znanost in umetnost. Izhaja 1. in 15. vsakega meseca v založništvu „Narodne tiskarne“ v Mariboru. Cena listu je 4 gl. za vse leto; dijaki in učitelji pa dobé list za 2 gl. 50 kr. na leto.

8. „Slovenski učitelj“, list za učitelje, odgojitelje in šolske prijatelje. Izdava J. Lapajne, učitelj v Ljutomeru 1. 10. in 20. vsakega meseca. Velja za celo leto 3 gl. Tisk „Narodne tiskarne“ v Mariboru.

9. „Besednik“, kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo. Izdaje Karolina Janežič (vdova Janežič-eva), ureduje Šimen Janežič. Izhaja v Celovci 10. in 25. vsakega

meseca. Velja za vse leto 2 gold. 50 kr. Tisk družbene tiskarne sv. Mohora.

10. „Pravnik slovenski“, list za pravosodje, upravo in državoslovje. Izhaja vsaki mesec na 2 polah; velja 4 gl. za celo leto. Izdavatelj in urednik dr. J. Razlag. Tisk „Narodne tiskarne.“

11. „Učiteljski tovariš“, list za šolo in dom. Izhaja 1. in 15. vsakega meseca v Ljubljani. Urednik: A. Praprotnik. Celoletna cena 2 gl. 50 kr.

12. „Brenclj v lažnjivi obleki.“ Izhaja po dvakrat na mesec v Ljubljani. Velja za celo leto 3 gl. Urednik: Jakob Aléšovec. Tisk „Narodne tiskarne.“

13. „Vertec“, časopis s podobami za slovensko mladost. Izhaja dvakrat na mesec, velja za celo leto 2 gl. 60 kr. Urednik: Ivan Tomšič.

14. „Gospodarski list“. Izdaje c. k. kmetijska družba goriška. Velja za celo leto 2 gl. Urednik J. Povše.

15. „Slovenski prijatelj“. Izhaja enkrat na mesec v Celovcu. Velja za celo leto 4 gl. 30 kr. Izdaje in ureduje A. Einspieler. Tisk družbene tiskarne sv. Mohora.

Temu izkazniku dostavljamo samo nekoliko besedi. Sedem izmed teh časnikov izhaja v Ljubljani: „Slov. Narod“, „Novice“, „Danica“, „Pravnik“, „Učiteljski tovariš“, „Brenclj“, „Vertec“; trije v Mariboru: „Slovenski Gospodar“, „Zora“ in „Slov. učitelj“; trije v Gorici: „Soča“, „Glas“ in „Gospodarski list“ in dva v Celovci: „Besednik“ in „Slovenski prijatelj“. V „narodnih tiskarnah“ v Ljubljani in Mariboru se tiska šest časnikov, kar je najlepši dokaz koristnega delovanja tega narodnega podvzetja v narodnem in gospodarskem oziru.

Če pomislimo, da mi Slovenci pred 70 leti še nismo imeli nobenega časnika v svojem jeziku, potem skozi kratek čas samo male Vodnikove „Novice“, in zopet skozi 40 let nobenega lista, potem jedva enega, kajti „Slovenija“ l. 1849 je doživela samo pol-drugi tečaj in da stoprv od l. 1860 sem je začelo se počasno razvijati naše časnikarstvo; smemo denes veseli biti ogromnega napredka, da dandenes petnajst časnikov, na čelu jim dnevnik, nosi med slovensko ljudstvo poduk in širi narodno zavest.

Še to moramo ponosno omeniti, da vse

Zrinskega, dalje vsled bodrosti Magjarov in celo Francozov, kateri poslednji so bili Avstrijcem na pomoč poslani. Vendar se je cesarju Leopoldu in njegovim nemškim svetovalcem tako mudilo mir s Turki sklepati, da dobljena bitva nij imela skoro nobene koristi za kristjane. Za Hrvate in njihovega bana je mirovna pogodba, katero so nemški diplomati s turškimi na pol skrivaj sklopili, ne vprašaje ni Hrvatov ni Ogrov, bila tembolj razžaljiva, ker je Dunaj izrekom Turkom pritrdil na njihovo terjatev, da se po njih razsuta, prej od Zrinskega eno uro od Kaniže na Muri zidana in po Zrinjskem imenovana trdnjava, Zrinivaroš, ne sme nikoli več sezidati.

A ne samo taka in enaka mala preziranjja, in ničev mir s Turki, tudi druga važnejša naredba tedanjega dvora je ogerske in hrvatske veljake v dušo pekla. Po bitvi pri Gy. Gothartu so namreč ostali nemški vojaki

na Ogerskem in Hrvatskem. Povsod so se ti Nemci obnašali med domačini kakor gospodarji, surovo, prisvojevalno, razžaljivo. Tudi se je zlasti med Hrvati s srdom opazilo, da se višje vojne in civilne službe oddajajo Nemcem, domačini se pak odrivajo. Tako je bil Nemec Herberstajn postavljen za višjega vojnega poveljnika v Karlovec, da si je na to mesto po svojem dostojanstvu in domačinstvu pravico imel samo hrvatski ban in „velmož“ Peter Zrinjski. V vojaški granici, ki je imela še samostalno narodno organizacijo, opaževalo se je, da se domači hrvatski vojvode, kakor so bili: Mitar Ostrovljanin, Petar Trifunac, Sima Omudjević iz Korbave, Stevan Orlović iz Like, Pavle Ornovčanin iz Posavja, Gruica Vukašin uskoški vojvoda itd. — ne vidijo radi in da dela cesarjeva gospôda na to, kako vso oblast nad graničarji dobiti. Vse to je delalo vročo kri. Na Ogerskem je k temu še prišla

nezadovoljnost luterancev, katere so versko netolerantne oblasti cesarja Leopolda preganjale in zatirale.

Pokniti je torej moralo, in zgodilo se je to v povestno znani Zrinjski-Frankopanovi zaroti, ki se je raztegnila čez Ogersko, Hrvatsko in (po Tatenbahu) čez naše Slovensko, ter je razprostirala svoje mreže daleč na Poljsko, Francosko, Benečijo, da celo — na Turško, torej pri enem sovragu iskaje pomoči proti drugemu sovražniku.

Najprej so ogerski veljaki in plemenitaši v dogovore in zvezo stopili. Na čelu zarotnikom so od početka stali med ogerskim plemstvom najveljavnejši možje: palatin ogerski grof Veselenj, grof Nadasdj, najvišji deželni sodnik ali „judex“ curiae, škof Lipaj, in Nikolaj Zrinjski. A nesreča zarotnikom je hotela, da so prej nego je bilo vse uredjeno, umrli trije od teh: Nikolaja

naše časopisje je neodvisno od vlade in da nemamo ni enega slovenskega časnika, kateri bi ali direktno od vlade bil izdavan ali se vsaj pital iz jasilh dispozicijsfonda. To najjasnejše govori za odločnost narodnih krogov, kateri so enake vladne skušnje (gl. „Domovina“, „Sloboden Slovenec“) hitro zastrli po nenaročenji, pa tudi, da ne pozabim naše časnikarske hvale, za poštenost in čast izdateljev, in sploh pisateljev slovenskih listov. Vsi drugi slovanski narodi v Avstriji Čehi, Moravani, Rusini, Slovaki, Srbi in Hrvati so po vladi posrečeni z oficijoznimi listi. — Samo nas Slovence še nij doletel ta blagoslov, pa bi se tudi slabo splačal.

Politični razgled.

Notranje dežele. — Na **Češkem** se suče debata še zmirom okolo „krivega pota“, kakor je nek deklarant iz dežele v „Politiki“ imenoval dozdanje politično postopanje Čehov. Isti mož se je zopet oglašil in ker najdemo v njegovem pismu vsega pomisleka vredne ideje, priobčujemo iz njega važnejše stavke, kateri so tudi za nas Slovence v marsičem pomenljivi. Po uvodu, v katerem se pritožuje, da so ga nekateri krivo razumeli, nadaljuje: „Strašnejše kakor na barikadi je ljudstvo v djanji, v katerem se kot celota pokaže. — Zedinjenje vseh strank in podstrank v enem programu proti nameram, ki so zoper naše politično in narodno bitje, to je prvo sredstvo. Edini v državopravnim prepričanju, moramo našemu krepkemu nasprotniku tudi edini v delovanji ustaviti se. Da bi najboljšim možem med ljudstvom zmožnosti za to manjkalo, morem toliko menj verjeti, čem več sem prepričan, da nas pravičnost tega prašanja z vso močjo sili vse ovire premagati, katere nasprotujejo interesom vsega ljudstva. Naše stranke naj se dopolnijo; ovirati se ne smejo med soboj v djanškem programu, ki ima dovolj prostora, da sprejme liberalce kot konservativce ali klerikalce, meščane kot plemstvo. — Narod mora, kadar nema zastopništva, skupno povzdigniti glas. On mora spoznati, da ta pot vsako poravnanje izključuje, vsako bližanje perhoreseira. On mora vseskozi prepričan biti, da taisti ne storé svoje dolžnosti, ki udano sprejemljejo djanje, katero se celemu ljudstvu protivi. — Država, v celoti iz različnih narodov in samostojnih dežel obstoječa, izpolnuje samo tedaj svoj poklic, ako najde sredstvo, katero medsobno tlačenje teh narodov in dežel ustavi. Tù ne velja parlamentarično pravilo večine in manjšine, ker ne gre za en avstrijski narod, nego za ljudstva v Avstriji, in to sredstvo je že tù, ono je

pri prestolu. Med vlado in med ljudstvom pa mora vedno jasno biti v interesu obeh, kajti nema niti na strani vlade, niti ljudstva enostrane lojalitete. Naj torej ljudstvo samo spozna, na koliko se mu pravica bitja pripozna. Naj samo preudarja, kaj si ima misliti o potrebi porazumljenja, o katerem se je v Avstriji že toliko govorilo. Z lastno roko naj se svoje osode poprime, iskaje pri prestolu razsoje, ki bode odločila, kaj storiti in kaj opustiti.“ —

O volilni reformi pravi uradni „Wiener Abendblatt“ da bodo po njej delegacije isto tako sestavljene kot dozdanj. Sistema deželnih skupin ostane kakor je bila, da si na ravnost nasprotuje neposrednim volitvam. Akoravno je to zadeva, za katero se Ogerska nema nič brigati, hoče se ipak vse opustiti, kar bi utegnilo dobre razmere parlamentarnih krogov Avstrijske in Ogerske razdirati. — Ta vladna izjava ima jasen namen uiniti, da bi Poljaki verjeli, ka bi tudi v reformiranem državnem zboru dozdanje število Poljakov bilo voljeno v delegacijo, in pa da bi njihovo mrzenje proti načrtu zmanjšali.

Vnanje države. — Na **Pruskem** in Nemškem sploh papežev ogovor, katerega smo zadnjič omenjali — velik hrup napravlja. Oficijozni listi ga smatrajo kot osobno razžaljenje cesarja Viljema in celega nemškega naroda. Bismarkova „N. Allg. Z.“ kliče, da take besede se še niso čule iz ust nobenega vladarja, da je to nezaslišano sramotenje posvetne oblasti, katera ima tudi svojo moč od boga. Vlada naj zdaj energično in brezobzirno postopa in enkrat za vselej na potu postave se odločijo natančne meje med državo in cerkvo. — Vsled te papeže izjave so častniki pruske vojne ladije „Orénoque“, katera je priplavala do Ankone, dobili povelje, da se ne smejo predstavljati niti v Vatikanu, niti v Kvirinalu papežu. Nemški časniki krivijo jezuite, da so oni uzročili to alokucijo, katera se v latinskem izvirniku še dosti ostrejšje glasi, nego v laški prestavi, v kateri so najhujši izrazi ali izpušeni ali omehčani. Vsekako se utegne iz te stvari roditi resen razpor med papežem in nemško državo. Nemčiji je katoliško vprašanje posebno sitno zavoljo njenih katoliških prebivalcev, kateri se trdno držé svojih verskih načel in pri katerih je zvezano versko in narodno vprašanje; in ti so Alzasijanci in Poljaki na Poznanjskem, kjer nemška vlada vedno silnejše germanizuje. Zato tudi poljsko časnikarstvo, prepričano o resnosti položaja vsled najnovejših vladnih naredeb proti poljski narodnosti, išče sredstva in pote, po katerih bi moglo nevarnostim zdatno nasprotovati. „Gazeta Tor.“ pogreša v prizadevanji protivenja vsako edino vodstvo, brez katerega pa zmage poljskih zadev upati

nij. Priporoča torej, naj bi se sešli novinarji v Poznanju, kate rega shoda bi se imeli udeležiti odborniki vseh listov, ki na Pruskem izlazijo, poljskih deželnih in državnih frakcij, društva za pospeševanje moralčnih interesov v poljskega prebivalstva in mimo tega še drugi politično izvedeni in narodno zaslužni možje. Naloga shoda, ki se ima takoj sklicati, bi bilo ustanovljenje višje vodilne oblasti.

Nemški listi razpravljajo znano izjavo bivšega **francoskega** ministra in poslanika Grammonta o njegovih dogovorih z Beustom in Andrašijem, brezi da bi jih mogli opravičiti pred sumnj, da sta obljubila Napoleonu avstrijsko pomoč za vojni slučaj. Zraven poudarjajo prijaznost Nemčije do Avstrije kar je pri sedanjí politiki avstrijski naravno. Beust in Andraš se še nijsta opravičila. Grammont baje namerava, še druge dokumente objaviti. —

Cesarjevič naslednik **ruski** je nekaj obolel, od 19. dec. sem se je zvrгла bolezen v nekako vročinsko bolezen. Stanje njegovo nij brez nevarnosti, vendar nij do sedaj posebno hudih znamenj. Po poslednjem vladnem naznanilu od 27. dec. bolezen nij bila hujši, carevič je prejšno noč štiri ure mirno spal in je zadosti pri moči.

Iz Orskega v orenburški guberni iz **Ruskega** se piše, da je krđelo Khiwanov okolo 9000 mož kraj Karatamak napalo in razen tega pa sti še dve drugi četi, po 2000 mož, proti trdnjavam Embe in proti Mangišlak napotili se. Polkovnik Kolotničev je šel z devet „sotnijami“ Kozakov proti pustinji Khiwanom nasproti. Potniki poročajo, da se mnogo Khiwanov naglo proti Irgis-u pomiče, in da tamošnji prebivalci v nepopisljivem strahu živé.

Dopisi.

Iz Ljubljane smo prejeli sledeči dopis od odličnega narodnjaka. (Dr. Razlag in njegovo vedenje.) Človek bi obupoval, če gleda in premišljuje kar se pri nas godi. Nij dosti še razpora, dan za dnem skor rastejo nam iz tal novi prepiri z osobami zaradi osobnosti! Bolj ko se poudarja potreba zloznega delovanja, menj upanja je, da kedaj pridemo do miru in sprave v svoji hiši. Nij čuda, da ljudje, ki nijso blizu središča — bojišča, dostikrat ne vedó, pri čem so, ne vedó, kaj bi si mislili o tem ali onem primerljaji! Čuditi bi si bilo k večjemu temu, da pri žalostnih takih razmerah uže davno nij razbilo se vse narodno prizadevanje na drobne kose. Ravno to pak nas tolaži na drugi strani da „naša reč“ uže toliko trdno stoji, da se je

Zrinija je bil na lovu veper ali merjasec raztrgal, Veselénj je tudi hitro umrl (baje zarad družinskih razporov od nekoga ostrupljen), in škof Lipaj nij dolgo svoja dva tovariša preživel.

Tako je snovana zarota v početku že izgubila tri ženijalne odvažne može. Izmed zgoraj imenovanih je torej ostal Nadasdj, kateri je z mladim knezom Rakocijem sklical tajni shod v Trenčinu in kasneje v Banjski Bistrici. Tu je ogersko plemstvo navdušilo se za svobodo svoje domovine.

Med tem ko so ogerski veljaki preudarjali, kako bi upor proti nemškemu Beču organizirali, hotel je fanatičen Magjar precej delati. Neki mož, z imenom Vitnjedj, luteransk duhovnik iz Šopronja, sklene cesarja Leopolda uloviti ob priliki, ko je ta imel svoji nevesti nasproti voziti se v Šotvin. Kadar bi bil fanatični Vitnjedj cesarja ujeta, dobil bi hotel je od njega svobode ogerske

dežele potrjene imeti, ako pa bi cesar ne bil vse podpisal, ali ako Vitnjedj bil zavoljo zapiranja cesarja nadlegovan, nameraval ga je umoriti. Da bi ga ulovil, zahteval je od Petra Zrinjskega vojaško pomoč. Peter Zrinjski, kot Hrvat, najbrž nij luteranskemu, na svojo pest delujočemu popu zaupal, ali pa se mu je tako energično početje še prerano zdelo, zato mu nij poslal vojaške pomoči. Vsled tega cesar nij bil ujet, pač pak so se zarotniki tovariša duhovnika Vitnjeda in njegove možne izdaje tako bali, da so ga hoteli s sveta spraviti, in je le-ta res kasneje (1669) nagle smrti umrl na Nežiderskem jezeru.

Glavni zarotniki na Ogorskem so iz početka mislili na vse. Prva stvar je bila, denarja dobiti si za vojsko. Da-si so se zarote udeležili bogati plamenitaši, vendar so hoteli gotove svote imeti. Zato je bilo skleneno državni denar s silo odvzeti, kateri se je imel iz gorskih mest na Dunaj voziti. Nadasdj

sam je potoval v Kremnico, da bi izvedel, kedaj se denar vozi. Ali iz tega nij bilo ničesa, ker vojaški stotnik Čobornjak (po drugih virih Sobijanič) se je tačas napil, ko je imel voznike napasti. Tako so se prvi črteži unesrečili in so ogerski zarotniki dalje delali brez prave organizacije.

Čutivši, da jim po tem tacem treba zunanje pomoči, poslali so nekega Ladislava Bala v Carigrad. Ali tu je bil zopet kal nevspeha, ker to, kar je Bala govoril v Carigradu, izdal je neki nazoči Grk z imenom Panajoti, tolmač, na dunajskem dvoru. Zarotniki so za to ob pravem času izvedeli, ker je bil vodnik Nadasdj svetovalec dunajskega dvora; tedaj so znali izdajstvo paralizirati in so od odločnega delovanja upali vse. Tudi v drugih zunanjih državah so ogerski zarotniki iskali zaveznikov. Škof Lipaj se je bil v Rim obrnil. Še več pak so računili na Poljsko in na Francosko. (Dalje prih.)

medsobojne te homatije niti ne pri-
mejo.

Kakor strela iz jasnega je zadela zadnje
dni množega novica ustavovernih listov, da
je dr. Razlag odpovedal se predsedništvu
„Narodne tiskarne“, zato ker — „Slovenski
Narod“ dela za reakcijo!!! Pričakovalo
se je od gosp. dr. Razlaga, da bode razjas-
nil stvar in s katero besedico potegnil se za
naš in Vaš list, ki je njega tolikrat branil!
Toda g. dr. Razlagu se menda to nij vredno
zdelo; vsaj nismo v nobenem časniku brali
kake njegove izjave, dokler nij „Slov. Narod“
od besede do besede ponatisnil dotičnega
pisma gosp. dr. Razlagovega do podpredsed-
nika upravnega odbora gosp. dr. Ahačiča.

Ko bi bil to pismo pisal kdo drug, ka-
kor dr. Razlag, moralo bi se vse drugače na-
rešeto dejati; tako pa naj se sodi — pod pla-
ščem krščanske ljubezni. Marsikomu godila
se je s tem pismom menda taka, kakor meni,
da, ko je prečital ga, jel je čitati ga v dru-
gič in v tretjič, pa le še nij verjel svojim
očem! Vse pismo je ena fraza in nič
ko fraza! Zahman iščem smisla, za-
stoj si prizadevam najti zvezo mej „radi-
kalno stranko skrajne levice“, „danimi pri-
merljaji“, „Slov. Narodom“ in — upravnim
odborom „Narodne tiskarne“! „Les extrêmes
se touchent“ — to je res, kajti: „du sublime
au — ridicule il n'y a qu'un pas!“ „Da se
je gosp. dr. Razlag bal, ka nekateri mislijo,
da on vsak „Narodov članek pred natisom
pretehtuje“, to ni novó; znano nam je, od-
kar se je „Narod“ preselil v Ljubljano; ne
verujem pak, da bi bil kak razumen človek,
ki vé, kako se dela časnik, ki vsak drugi
dan izhaja, v resnici kaj tako najjavnega misli;
razen tega vsak človek, ki dr. Razlaga pozna,
vé, da on nikdar časa nema in tedaj najmanj
utegne rokopolis za „Narod“ študirati. Najtežje
pak umejemo to, kako je gosp. dr. Razlag
na tako misel, če mu je kdo res izrekel jo,
mogel ozir jemati! To bi bilo vendar krasno,
ko bi bil dr. Razlag denes dal „imprimatur“
članku, ki je grajal g. Horáka zaradi nemškega
njegovega govora, in jutri — sam govoril
nemški!! — O tem: poslednjem „danem
primerljaju“ bilo bi sicer primerno spregovo-
riti nekoliko posebe.

Ves narodni in menda tudi ustavoverni
svet je vprašal, kaj ga je nagnilo govoriti
nemški v zboru, v katerem je narodna večina
nastavila si hvalevredno načelo, izključno
govoriti slovenski, da dokaže parlamentarno
sposobnost našega jezika, načelo, katero je
za marsikterega narodnega poslanca bogme
bolj sitno nego za dr. Razlaga, katerega na-
čela pa so vendar vsi poslanci strogo in
dosledno držali se, dokler ga nij prelomil bil
— on! Zakaj govoril je nemški ravno tist
dan, ko je naš organ narodno načelo odločno
varoval. Ali je bilo tudi to — „premišljeno“?
Neki dobrohoten odbornik „Nar. tiskarne“,
ki je skušal umivati dr. Razlaga v „Soči“,
vsaj trdi, da pri njem nij nobene „nepre-
mišljenosti!“ Radi bi izvedeli „tehtne raz-
loge“, zbog katerih se je zdelo dr. Razlagu
potrebno govoriti nemški! Za boga! Ali meni
katerega nasproti ka svojim govorom pre-
veriti?! In misli-li, da se mu bode to posre-
čilo nemškoj besedoj? Zmotilo ga je menda
to, da so se omikani ljudje, s katerimi je o
poslih prišel v dotiko, proti njemu obnašali
— kar se samo po sebi umeje — uljudno in

menda izogibali se političnih razgovorov. Pa
da narodnjak, ki ima „tridesetletno“ delo-
vanje na narodnem polju za soboj — na kar
je po pravici toliko ponosen — še zdaj ljudi
in razmere pri nas tako slabo pozna, to je
bridko! In politikarju, možu, ki stoji na odru
javnega življenja treba poznati terrain, do-
bro poznati. In ko bi bil g. dr. terrain po-
znal, ne bi se bil v glavnih političnih re-
šeh od drugih narodnjakov in od nas ločil.
Disciplina je v političnem življenju neobhodno
potrebna in pri nas bolj nego kdegod: dr.
Razlagu nij bilo več mari zanjo, na nobeno
stran ne! V principijelnih vpra-
šanjih pak morajo složno postopati
vse narodne stranke, to je moja misel.
Morda o tem inace sodi „napredno-katoliška“
stranka, katero nemara hoče representirati
gosp. dr. Razlag, stranka, o kateri nihče ne
vé, kje je in kakov njen program — dr.
Razlag sam menda ne! Neprijetno je, da
smo žalibog prisiljeni, tolikrat udrihati tudi
po obojih. A tega ne smemo nikdar storiti,
da bi stvar, s katero se zlagamo po svojem
prepričanju, zavrgli samo zato, ker prihaja
— morebiti iz možganov „skrajne desnice.“

V svesti sem si, da moje mnenje v tem
obziru nij osamelo; da se z njim skladajo vsi
narodnjaki, katerim je glasilo „Slov. Narod“,
od katerega smo preverjeni, da nij neneče
biti organ samo te ali one osebe, temuč po-
litično središče vsega slovenskega razumništva.

Gosp. dr. Razlagu pak imam povedati
samo še to. Ako bi on preširno preziral sva-
rila od prijateljske, iskreno prijateljske strani,
značiti bi mu moralo še nekaj drugega, da
hodi nevaren — kriv pot: osupniti bi moral, da
ga hvali — sovražnik našega naroda. XY.

Iz tržaške okolice, 29. dec.
1872. [Izv. dop.] (Govor poslanca Na-
bergoja za Slovence v tržaškem de-
želnem zboru.) V soboto 7. decembra
se je v tržaškem deželnem zboru med dru-
gim poudarjala spomenica, ki se ima poslati
ministerstvu. Ona spomenica namreč omenja
stare pravice Trsta in italijanske narodnosti.
Po prebrani spomenici, poprime besedo naš
vrli dež. poslanec g. Nabergoj edini bra-
nitelj slovenske narodnosti v tem zboru. Naj-
prej interpelira g. poročevalca: „Je li dež.
odbor, ko je ustrojeval to spomenico imel
namen braniti pravice cele naše provincije,
ali samo pravice enega nje dela, to je mesta
samega, ali bolje rečeno: narodnosti ita-
lijanske same? Ker, opaziti moram, pravi
govornik, da, ako bi sl. deželni zbor odobril
to spomenico a ne opustil nekaterih v njej
obstoječih fraz, ter ne nadomestil jih z bolj
pravičnimi izreki, sl. vlada ne bode jo mogla
nikoli podpirati, ampak morala jo bode po-
polnem zavreči. Ako bi ona hotela podpirati
terjatve izrečene v tej spomenici, bi ne mogla
drugače se izraziti nego, rekoča: „Vi, tukaj
bivajoči Italijani, odsehdob imate popolno
oblast tlačiti in terorizirati tudi v pri-
hodnje druge tu živeče narode, in zlasti slo-
venskega, ker je naj močnejši: Vam je do-
voljeno gaziti naj svetjše pravice vaših so-
sedov, in njim ne pristoji, kot zvesto spol-
novati svoje dolžnosti ter mirno in pohlevno
plačevati svoj krvni in denarni davek.“

„Ali, prepričan sem da sl. vlada, bode
vse drugačih misli in bode rekla: Ako ho-
čete, da se spoštujejo in se vam priznavajo
vaše pravice, priznavajte in spoštujte tudi
Vi pravice drugih narodnosti vaše provincije.
— Nij mi mogoče privoliti tedaj da se za-
nemarjajo in kratijo še dalje interesi in pra-
vice slovenske narodnosti, h katerej s
ponosom spadam; ampak dolžnost me veže
ka pobijam spomenico, katera ne namerava
našega občnega blagostanja, temuč ga ovira;

in tako ravnanje lahko pripelje do nepotrebnih
ekscesov in pomenljivih nasledkov. —
Vsled tega predlagam: 1) Volilne pravice
naj ostanejo, kot so, (vsaj začasno). 2) Slo-
venski jezik naj ima enake pravice
italijanskemu. 3) Uradniki morajo biti
popolnem zmožni italijanskega in sloven-
skega jezika.“

Ko znani zagriznencec, Hermet začenja
pobijati zahtevanja našega poslanca s publiimi
razlogi, češ da nij mogoče v Trstu v Slo-
vensčini uradovati že zaradi tega ne, ker bi
se ne našlo potrebno število uradnikov tega
jezika zmožnih, ga g. Nabergoj zavrne rekoč
med drugim, da naj bi vlada postopala v tej
zadevi enako Oggerski: naj se zapovès nam-
reč, da se ima vsak uradnik v času šestih
mesecev naučiti obeh deželnih jezikov ako
ne, izgubi službo — potem se nij bati, da
ne bi imeli uradnikov potrebno število. G.
Nabergojevi predlogi so šli na glasovanje
(pro forma) se vé pa da so ostali v manjšini.

Iz tega je razvidna zagrizenost in se-
bičnost naših nasprotnikov in kako težavno
je se z njimi boriti ker jih je večina. „Sl.
Narod“ je imel prav ko je dejal „da bi se
okolici naši hotelo enega dr. Lavriča.“ Jaz
pa bi še dostavlil: Okolica potrebuje res enega
Lavriča, pa mnogo Nabergojev. — Torej oko-
ličani! pozor in pogum pri prihodnjih novih
volitvah!

Iz Celja, 30. decembra [Izv. dop.]
(Nemška pridiga v mestni farni
cerkvi. — Omikan kulturonošec.)
Pripovedali ste v svojem listu o sijajnem po-
grebu rajnega opata M. Vodušek-a; česar
pa niste omenili in kar bi vendar moral ve-
deti Vaš dopisnik, ako je bil pri pogrebu,
to je nemška pridiga v farni cerkvi, v ka-
teri se je dozdam zmirom samo slovenski pri-
digoval. Korar O. iz Maribora je bil tako
hrabro „oborožen“, da je držal rajnemu
narodnjaku nemšk spomeničen govor! Kmet-
sko ljudstvo je s početka strme poslušalo,
potem pa zapustilo cerkev, katera je med
nemško pridigo ostala prav prazna; kajti
nemških poslušalcev je bilo redko nazočih.
— Iz Celja se je peljalo nedavno nekoliko
narodnih trgovskih pomočnikov k veselici v
žavski čitalnici. To je znanega kulturonošca,
mladega R. tako razljutilo, da je v „Turner-
kneipe“ svoj anatema izrekel proti onim, ki
se tako ponižajo in obiskujejo „medvedove
plese“. Da si od tega gospodina nismo ni-
koli pričakovali omikanosti, smo ga vendar
imeli za toliko od kulture uglajenega, da
vsaj v socialnem življenju svoj srd proti Slo-
vencem premaguje. Zmotili smo se. Nje-
gova surovost je enaka njegovemu fanatizmu
za prusaštvo in njegovi nevednosti.

Iz Žavca, 29. decembra [Izv. dop.]
(Božič za šolarje. — Veselice v čit-
alnici. — O bankovcih petakih.)
Veselo je videti, kako se naš trg zanima za
šolstvo in kako vse stori, kar je v njegovih
močeh, da vzbuja ljubezen do šole pri stari-
ših in pri nježni mladini. Poročali ste že,
da so prebivalci našega trga pri raznih ve-
selicah čez 100 gold. skupaj spravili za pod-
pore naše ljudske šole. Tudi o božiči se
je zopet pokazala radodarnost naših tržanov.
Vsi šolski otroki so dobili darila in sicer
razmerno s pridnim učenjem in marljivim
obiskovanjem šole. — Sploh se tukaj prav
dobro imamo. 24. novembra smo v narodni
čitalnici imeli ples in tombolo in se je ta ve-
selica vršila v občno zadovoljnost. Obiskalo
nas je ta dan tudi nekoliko narodnjakov iz
Celja. — V savinjski dolini se je raznašala
govorica, da bankovci po 5 gold. od 1. ja-
nuarja 1873 izgubé svojo veljavo. To je
veliko hrupa napravilo in, kdor ima kak pe-
tak, se ga hoče znebiti. Dobro bi bilo ljudi
podučiti. — (Res je samo to, da stari petaki
od l. 1850 do 1852 izdani, izgubé s 1. ja-
nuarjem t. l. svojo veljavo. A takih je že
jako malo med ljudmi in menda na deželi
ne bode nobenega več najti. Tedaj brez
skrbi in ako se kdo boji izgube, je naša
administracija vselej rada pripravljena, za

naročila sprejemati vse take „sumljive“ petake, samo da se jej pošljejo. — Uredn.)

Iz Kamnika, 29. dec. 1872. [Izv. dop.] (Čitalnica.) — Pretečeno nedeljo 22. t. m. v tukajšnji čitalnici predstavljana žaloigra „Mlinar i njegova hči“ se je vršila na občno zadovoljnost poslušalcev boljše, nego bi bili mislili; in tako so pokazali tukajšnji diletanti, da morejo igrati tudi kaj težjega. Vse naloge so č. gospe in gospodje prav dobro izvršili. Posebno se je pa odlikovala gospodična Grogova Micka, ki je svojo nalogo izvrstno izpeljala, da se jej ne more pohvala odrekati. Tudi teta Županja (gospa Potočnikova), Meta (gospa Milobnoja) in Korkenka (gospa Klandrova) so pripomogle k občnej zadovoljnosti. Čestitamo jim! Izrekamo pa tudi hvalo vsem č. gospodom predstavljalcem in gospodu režiserju za njihov trud, da so nam napravili tako, — v Kamniku redek — prijeten večer. Želimo več tacih.

— a — **Iz Prage** 27. dec. 1872. [Izv. dop.] (Staro - in Mlado - Čehi. — Volitve v šolske svete. — Založnice.) Vsak teden da Vam pošljem vsaj en dopis iz zlate Prage, terjate od mene. Rad Vam ustrezem. Ali pa mi bode mogoče, Vam vselej kaj zanimivega poročati, to je druga stvar. Praga res nij samo naravno središče češko-slovanskega naroda, ampak tudi centrum vse cislajtanske opozicije, katera se naposled utegne še vendar združiti proti skupnemu sovražniku na Dunaji, gotovo je, da odtod se pletajo in tukaj se zbirajo niti vseh s sedanjjo vlado nezadovoljnih elementov; pa vse to se večidel godi skrito za kulisami in nij, da bi se obesilo na veliki zvon. Ako dunajska klika zida svoje načrte na razpor med Čehi samimi, zrano je, da se jako moti. Kadar bo čas, stopiti v akcijo, bodo, kakor vse kaže, energični mladi prisilili stare, da zapusté v marsikaterem oziru neplodni in celo škodljivi dozdanji pot in se ne samo udeležé pri direktnih volitvah za državni zbor, temuč, če me vse ne moti, tudi v njega vstopijo. (?? Ur.) Pri vas na Slovenskem sem vidijo skoro enake razmere in enaki nadsledki. Kot Slovani in federalisti se morate oklepati svojih naravnih zaveznikov Čehov, da si je stroga opozicija vse težavniša za mali, razcepljeni, deloma nezavedni slovenski narod, kakor tukaj na Češkem. — V vprašanji, ali naj se voli v šolske svete ali ne, zmaguje v vedno večjih krogih aktivna politika Mlado-Čehov in „Nar. Listy“ vsak dan naštevajo mesta in kraje, kjer so volili šolske svétuice. Vsled te zmage mladih pojema dosedajni nimbus starih. — Najtrdnější stebel narodnega razvitja in blagostanja so naše založnice. Da bi tega podkopali in potrti, začeli so najpred oficijozni in vladni listi sumničiti delovanje ene ali druge založnice. Hitro se je spoznalo, da vlada se pripravljala k naskoku na te narodne zavode. In res; poslala je komisarje zdaj nad to, zdaj nad drugo založnico, da se preiskuje njeno denarno stanje. Začela je z založnico v Proznici na Moravskem, katera je posebno tamošnjim židom trn v peti in je iskala tako dolgo, dokler nij našla kake sicer neznatne nerednosti, a za vlado dovoljne, da ustavi celo delovanje založnice. Med 300 založnicami, katere spečajo na leto čez 150 milijonov gold., nij čuda, ako se ne bi tu pa tam kaka mala nerednost vtihotapila v upravo. Pri največjem številu založnic pa je vse v naj boljšem redu in se vladi ne bo posrečilo, kar si je želela in pričakovala.

Domače stvari.

— (Čitalnica Ljubljanska) je napravila Silvestrovo veselico 31. dec. 1872 in je torej ne bode kakor se je po pomoti objavilo — na novega leta dan.

— (Kranjski deželni odbor) je razposlal vsem županom na Kranjskem poduk,

kako se ravnati, ko bi se na deželi prikazale kužne bolezni, zlasti osepnice in kolera. Priporočuje snažnost, zmerno in redno življenje, proti osepnicam pa posebno še stavljenje koz in revakcinacijo pri odraslih.

— (Čuden umor.) Od Krke se nam poroča: „V vasi Hočevje nad Krko se je nedavno neka deklina odpravila na pot k maši na Krko. Ker je več dni nij bilo nazaj, začeli so jo iskati in še le čez več dni so jo kozji pastirji našli v gozdu, a ne na potu proti Krki, — ubito. V rokah je držala še šop moških las, kar znači da se je krepko branila svojem ubijalcu, katerega sodnija še zdaj nij našla, da si so bili na preslišanji že vsi fantje, ki so se kedaj z deklino pečali. Ubita je bila noseča.“

— (G. Jurij Zarnik), oče dr. Val. Zarnika je umrl 27. decembra 1872 v Ljubljani. Rajni je bil, da si prost delavec, odločen narodnjak že v časih, ko so se zavodni rodoljubi celo med razumnštvom še lehkno na prste seštel. Pri pogrebu 30. decembra se je udeležilo mnogo občinstva v dokaz, kako spoštovan je bil rajni. Naj v miru počiva!

— (Zima brez mraza) in snega, kakor je letošnja, dela dosti preglavice pivovarjem in krčmarjem in sploh vsem, kateri se morajo z ledom preskrbeti za poletni čas. V tukajšno pivarno gg. bratov Kozlerjevih začeli so dovažati led iz kamniških planin. Govoreči o izredni zimi, povemo še, da smo te dni videli izpod Šmarne gore prinešen na polji in vrtu frišno natrgan šop, v katerem je bil: cvetoč lan, popolnem razvita zelena jabelka orehove velikosti, razcveten zelen ržen klas, cvetoča „primula acaulis“. Gotovo sami naturni čudeži o tem času.

— (Morilci vojaškega duhovna J. Zamejca.) Iz Ljubljane piše dopisnik dunajskega „Vat.“ sledeče: Pred dvema leti so tukajšnji in tržaški listi poročali, da so tržaškega vojniškega duhovna, J. Zamejca mrtvega iz morja izlekli. Čeravno je bilo več jako sumljivih okolištin za to, da je svoje gotovine obropani nesrečnik posilnim načinom umorjen bil, in so prebivalci blizu nesrečnega mesta zelo dva čuvaja železne ceste, Štajerca in Italijana zločinstva sumičili, se sodnije vendar nijso potrudile resnega preiskavanja ter hudodelce zaslediti. Temveč so hotele trditi, da se je nesrečnik sam umoril, kar pa je vsakemu, ki ga je poznal, nemogoče verjeti. Da še celo potem, ko sta se ona dva čuvaja prepirati začela in je Italijan Štajerca ustrelil, dozdeva se, da gosposka tudi uzroka tega umora nij posebno natanko preiskavala, ampak, ker so jej pravili, da se je strel dvakrat zaslišal, je trdila, da se je Italijan moral v sili braniti in ga je oprostila. In vendar sta bila ta dva v resnici nesrečnega duhovna oropala in umorila. Ker je pa Italijan Štajerca pri razdeljenji ropanega denarja opehariti hotel, sta se skregala, in Štajerc je bil ustreljen. Sedaj pa je terjala gospa ustreljenega, ki je vse to vedela, njenemu možu, oziroma njej pristojni del, in ker ji Italijan to na kratko odbije, naznanila je vse sodniji, katera je 17. t. m. dvomora krivega Italijana s tožnico vred dala v zapor. Ker je vojaški duhoven, ki so ga hudodelniki oropali in potem v morje vrgli, Kranjec in tukaj obče znan, obžalovalo je vse njegov žalostni konec,

in radovedni pričakujemo dotično obravnavo pri sodniji.

— (Ivan Franke v Benetkah), naš domači, slavnoznani slikar, je ravnokar dogotovil doprni ženski portrét naravne velikosti, kateri je bil naročen iz Ljubljane. Kedor je imel priložnosti, Franke-tove portrète videti, priznava, da je Franke v tej stroki slikarstva do mojsterstva došel, zlasti če se pomisli, da on izdeluje portrète po fotografijah, njemu poslanih. Franke stanuje v Benetkah, palazzo Canale, Sta. Margherita.

— (Pri c. kr. okrajni sodniji v Ložu) je razpisana služba adjunkta z letno plačo 800 gld. s povišanjem na 900 gld. do 15. jan. 1873. Znanje slovenskega jezika v besedi in pisavi neogibno potreba.

— (Vranska narodna čitalnica) ima svoj občni zbor v nedeljo 5. januarja 1873 ob 5. uri na večer. Program: 1. Govor. 2. Sporočilo tajnikovo. 3. Račun za čitalnično leto. 4. Vpisovanje novih udov in plačevanje letnine za prihodnje leto. 5. Volitev odbora in predsednika. 6. Nasveti posameznih udov, potem tombola. — Vsi čestiti udje so uljudno povabljeni, da se gotovo udeležijo pri občnem zboru. — Vransko dne 26. decembra 1872. Odbor.

— (Čitalnica v Vipavi) je imela 31. dec. svoj občni zbor.

— (Št. Jakobska posojilnica v Rožu), piše „Besednik“, veselo napreduje in se čedalje bolj razširja. Do srede tega meseca je imela že čez 90 udov, kateri so nad 3400 gld. gotovega vložili. Ves znesek je bil ob enem na menjice in hiše obrestonosno izposojen.

— (Celovška čitalnica) napravi v nedeljo 12. januarja veselico s petjem, deklamacijo in gledališko igro „Svatoslav Žajček“.

— (Nova šola.) V Radvanji, slabe 1/2 ure od Maribora, se začenja meseca prosinca nova ljudska šola. Kakošna da bo, lahko spoznate, ako vam povem, da je razupiti nemškutar in kmetijski hujskalec pri volitvah, Wretzl, prvosednik novega šol. kr. odbora, šola pa v Brandtšetterjevem, ali prav za prav njegove gospe gradiči.

(Sl. Gosp.)

— (Na državni real- in gornji gimnaziji) v Novem mestu je razpisana učiteljska služba za klasično filologijo do 25. jan. 1873.

— (Zadnja beseda Ljutomerske čitalnice) se je dobro izvršila in je bila prav močno obiskana. Odlikovala se je z lepo burko „Eno uro doktor“, v kateri sti posebno glavni osobi, g. Jesih, (Škrjanček) in gospodična Am. Šmaher-jeva, (Ančika), svoji roli kaj dobro izpeljali. Zelo hvalevredno je bilo na novo zbujeno moško petje: moški zbor „Noč“ in čveterospjev „Rožica“. Odbor izreka vsem sodelavcem, diletantom in pevcem prirčno zahvalo.

— (Občni zbor „Sokol-a“ v Ljubljani) je bil 29. dec. 1872 v sokolski telovadnici. Po nagovoru staroste dr. Zarnika, v katerem konstatuje, da društvo dobro napreduje, volil se je nov odbor. Za starosto je zopet izvoljen g. dr. Zarnik, za podstarosto g. Jos. Noll, v odbor pa gg. Franjo Drenik, Franjo Ravnikar, dr. Munda, Ivan Železnikar, Anton Jeločnik, Srečko Noll, Janez Vičič. Potem poročuje tajnik o delovanji društva, katero je na vse strani po-

voljno, ker se zdaj udje marljivo vadijo na telovadnici. Učitelja sta gospoda Mandič in Kremžar. Kakor druga leta, sklone občni zbor tudi letos na pustni torek obče pri- ljubljeno „sokolovo maškerado“ v na- rodni čitalnici napraviti; h kateri bodo po- vabljena vsa narodna društva. Nepovabljeni imajo samo tedaj pravico pri maškeradi udeležiti se, če se poprej oglašé pri odboru ter dobé vstopnice.

— (Duhovske spremembe v La- vant. škofiji.) Č. g. Jan. Trampuš je postal dekan v Završjem. Za provizorja so postavljeni č. gg. Juri Urbas pri Sv. Jurji na Šavnici; Fr. Ogradi v Celji in Jože Ulčnik v Poličanah. — Razpisane fare: Sv. Jurja na Šavnici do 21., celjska do 25. in poli- čanska do 28. januarja 1873. (Sl. Gosp.)

— (Iz Gorice) se nam telegrafira, da je bila pri Preširnovi besedi v ne- deljo ogromna vdeležitev ter so prišli naj- odličnejši gosti. Sijajen vspeh. — Pri volitvi „Soče“ so izvoljeni dr. Lavrič in vsi dozdajni odborniki.

Razne vesti.

* (Jugoslovanska akademija v Zagrebu) marljivo dela. V soboto 28. de- cembra je, kakor se nam poroča iz Zagreba, filologiško-historički razred imel javno sejo, pri kateri je znani zgodovinar in društveni predsednik Franjo Rački čital razpravo „o borbi južnih Slovena za državnu neodvisnost u XI. veku.“

* (Prevzišeni škof Josip Jurij Strossmayer) došel je 16. decembra v Rim in se zopet odpeljal na dan sv. Jero- nima. (Obz.)

* („Matica ilirska v Zagrebu) je v odborovi seji 17. t. m. dovolila, da delniško tiskovno društvo beletristični list „Vienac“ v svoje preskrbovanje in zalogo prevzame. — Občni zbor Matice ilirske je sklican na 2. febr. 1873.

* (Časopis „Soča“), ki izhaja kot tednik v Gorici in velja za pol leta 2 gld., priporočamo kot dobro uredovan in zdrava narodna-slovenska načela zastopajoč organ goriških Slovencev vsem čitalnicam, društvam in onim, ki si več slovenskih listov drže.

* (V vojniški granici) so od 1. jan. do zadnjega oktobra vstrelili: 12 medvedov, 120 starih, 138 mladih volkov, 809 lesjakov, 379 dihurjev in 90 divjih mačkov.

* (Postreščeki ali komisijonarji), kateri se nahajajo v vseh večjih in tudi že manjših mestih, se bodo tudi v Zagrebu vpe- ljali. Dotičnemu zavodu, kateri je po vladi že dovoljen, bo ime „Prtonoša“.

* (Posojilo graškega mesta) bo imelo enako osodo z ljubljanskim; finančno ministerstvo noče privoliti nobenega posojila na srečke. Graški župan pl. Schreiner se je v tej zadevi nalašč na Dunaj odpeljal, da bi spregovoril ministra, a brez vspeha.

* (Znani slikar Klič), kateri je v svojem času tudi nekdanjega „Pavliha“ pre- skrbel s svojimi izvrstnimi karikaturi in je bil glavni sodelavec znanega humorističnega lista „Floh“, bo od 15. febr. 1873 naprej izdaval „Klič's flegende Blätter.“

* (Ponarejca avstrijskih ban- kovcev) v Belgradu je 23. t. m. policija zasledila in zaprla.

* (400.000 rubljev) je v svoji opo- roki volil Moskvičan Derviz, da se iz tega kapitala ustanovi v Moskvi bolnišnica za otroke.

* (V mestni odbor moskovski) je izvoljenih 88 plemenitašev (dvorjaninov) in uradnikov (činovnikov), 79 trgovcev in čast- nih meščanov, 9 meščanov, 3 obrtniki in 1 kmet. „Sovremennija Izvestja“ niso zado- voljne s to volitvijo, po kateri v mestnem od-

boru činovništvo skoro toliko glasov ima, kakor meščanstvo in grajajo, da se je vpeljal v Moskvi volilni red po nemškem obrazcu in nemški teoriji, po kateri se razdelé vsi vo- lilci v tri razrede.

* (Oroženje ruske armade.) „Go- los“ pravi, da treba k popolnemu oroženju ruske armade še 1,200.000 pušk, ki se od zadej bašejo, katerim je všteti 150.000 malih kozaških karabincev. Orožna fabrika v Sestretek-u in Izew-u zamorejo v 7 letih le 400.000 pušk izgotoviti, drugih 650.000 za pešce bi se imelo v Tuli napraviti, a treba za to še daljšega časa. Od vseh pušk, kar jih potrebujejo, ima 1873. l. orožna fabrika v Tuli 35.000, omenjeni dve drugi pa 85.000 pušk, med temi 25.000 malih kozaških kara- bincev izdelati. 1874. in 1875. l. se bode fabrika v Tuli tako razširila, da bode mo- goče vsako leto 75.000 pušk izvršiti.

* (O d smrti v stala) je lepa, mlada deklica v Varšavi, hči tamošnjega meščana Loviča. Umrla je po težki bolezni in na mrtvaški oder položena. Na dan pogreba so se zbrali v cerkvi žlahtniki in znanci umrle; odprta truga se je postavila na ka- tafalk sredi cerkve. Vsi so žalovali po krasni devici, da je tako mlada morala svet zupu- stiti. Ko je služba božja pri kraji in stopijo pogrebeci k katafalku, se vzdigne deklica in gleda začudena okoli sebe. Vse se preplaši. Plakajoči roditelji pa hité k na novo oživ- ljeni hčeri. Jo spravijo domú in časniki po- ročajo, da je upanje, ka se popolnoma ozdravi.

* (Iz kirgizskih step.) Ruski pol- kovnik Lamakin je bil poslan z rekognosci- rovnim oddelkom armade v kirgizke stepe, katere sicer spadajo pod Rusijo, pa prebi- valci teh neizmernih prostorov so večidel še nomadi. To ekspedicijo spremljevali so zdrav- niki, naravoslovci itd. Kirgizi so, kakor po- ročajo „Moskovskije vjedomosti“, Ruse pri- jazno sprijeli; kirgizke ženske so razposajene in kakor povsodi, strašno radovedne in lišpave. Nosijo barhantine haline z zlatimi traki ob- šite, na glavi pa cukrarnim enake klobuke, z dragimi kamni okinčane, da en sam tak klobuk stoji 300 rubljev in višje. — Eden Kirgiz se je polkovniku pritožil, da mu je njegova žena zbežala k drugemu Kirgizu. „In kaj storite v takem slučaju?“ vpraša ga polkovnik. — „Ubiti ubeženo in ubiti tega, h komur je bežala.“ — „Ubiti koga ni dopu- ščeno po ruskih postavah. Najdite drugo re- šenje.“ Zbrali so se tedaj stari Kirgizi iz stepe, tuhtali in sodili, na konec rešili, da se mora dati razžaljenemu „svježa (frišna)“. — „Kaka svježa?“ — „Svježa deklica, mlajša sestra ubežene.“ In tako je bila re- šena ta tožba. — Med Kirgizi razsajale so osepnice. Polkovnik naznanja, naj se bolni oglašajo pri zdravnikih. Prva bolna pride k doktorju, mlada žena: potrebovala bi zdra- vila, — da bi rodila otrok. — Pri nekem slu- čaji oglasil se je Kirgiz, toživši svojega go- spoda, kateremu mora kot suženj služiti. Pol- kovnik je poklical nomade ter jim objavil, da po zapovedi ruskega cara nema sužnjev. Vsled tega so dali Kirgizi svojim sužnjim prostost in rekli, da so jih kupili v Hivi. — Lamakin se je s svojimi kazakami srečno vrnil v Dagestan; prehodili so 1000 ruskih vrst in se 32 dni v stepi mudili; v vsem tem času je en sam kazak zbolel.

* (Rosza Šandor), reprezentant mo- derne tolovajske romantike na Ogerskem, je te dni v Šegedinu bil obsojen na 20letno težko ječo. Šandor ima za sabo slovito, če se sme to tako imenovati, tolovajsko preteklost. Njegov oče, konjski pastir, bil je pri nekem roparskem napadu vstreljen. Njegov sin ga je verno sledil. V času prekucije l. 1848 sto- pil je v službo Košut-a, pa pozneje postal pošten „betyar“, živeč se od ropa in kra- denja, dokler nij bil l. 1859 vjet in k smrti obsojen. Pomiloščen na težko ječo za vse žive dni sedel je do 1868 l. na Kufsteinu in tačas je bil popolnem pomiloščen, iz ječe spuščen in iz silovitega tolovaja postal je — kralj. komisar za javno varnost

pod grofom Radaj-em. Kaj tacega na Oger- skem nij nič nenavadnega. Denes ropar, jutri pandur in pojutrajšnjem zopet ropar. Tudi Šandora ni dolgo trpelo, da ne bi svoje roke vtikal v nove napade na imetek in življenje. Grof Radaj je končno zapazil, da je njegov ko- misar Rosza Šandor mesto da bi roparje lovil, sam z njimi v zvezo stopil. Tirali so ga zo- pet pred sodnijo, katera ga je na težko ječo 20 let obsodila, katerih bo težko preživel, ker je že 60 let star.

* (Popravek.) V „poslanem“ g. dr. Zarnika v listu 149 naj se bere namesto „čez stokrat“ — pravilno: „čestokrat.“

* (Vremenski prerok.) Čehi imajo svojega „Sej- čeka“, a Slovenci niso zadnji narod: imajo svojega preroka. Težavna stvar je sicer prerokovanje, a kdor se nauči čitati na nebu, lahko vé vremenske premembe. Ker je pa zdaj nastala materialna doba, ter nijsem tak prerok, kakoršni so bili neka- dajni stari preroki, da bi le slamo jedel, ampak imeti moram zraven še drugi posel, da si zaslužim tudi kaj kruhka, ne morem le okoli pohajkovati in vreme čitati po nebu, da bi ga naznanil za vsak dan celega leta. Predno bo nastopila važnejša pre- memba, naznanjal jo bodem v „Slovenskem Narodu“, kar se bo odslej o pravem času lahko godilo, ker bode ta časniki dnevnik. — „Prima lectio sit brevis“; toraj zdaj le toliko povem: Predno se prikaže zvezda treh kraljev, pokrila bode zemljo bela tanjšica sne- žena; a nikar se ne vstrašite, letošnja zima ne bode imela velicega snega, a tudi ne hudega mraza.

Tistim, ki ne znajo vremena prerokovati, pak- to-le svetujem: Nikdar ne hodite 'z doma brez morele, če tudi solnce sije, in nikdar ne bodete v zadregi.

Prerok.

Narodno-gospodarske stvari.

Kako se naj trsi obrezovajo leta 1873.

Od praktičnega vinorejca, predsednika gospodarskega društva J. M. Wokaun-a v Celji, sno sprejeli sledeči vsega pomisleka vinorejcev vredni členek:

Čas prvega imenitnega dela vinorejcev obrezovanja trsov se bliža, in jaz mislim po- tem, kar sem sam v vinogradih opazoval, da je posebno v tem letu važno, da vsi vino- gradniki to delo z vso pazljivostjo vršijo.

Sploh se sliši, da je letos grozdje zgo- daj in popolnem dozorelo, in da če nepri- čakovano ugodno vreme ne nastane, mora prihodnjo leto blagoslovljeno vinsko leto biti.

Jaz sicer letos nisem priložnosti imel, vinograde drugih krajev videti, ali ker je grozdje povsodi enake lastnosti kazalo, palež tudi povsodi tiste škodljive posledke imel moralo je trs pred ko ne tam in tr enakomerno pretrpeti, da je po nesrečenem cvetju večidel cvetja s perjem vred do naj- zgornjega grozda obletelo, in so bili vino- gradi povsodi kakor pri meni nekaj časa goli in žalostno videti.

Težko bi kateri vinorejec tajil, da tisto oko, ki tako zgodaj svoje pero izgubi, po- stane še kedaj popolnem rodovitno. Naj se samo preiskuje in našli bomo, da pri vseh trsih, ki so perje vsled paleža izgubili (naj več so trpele stare slabije trte) so prva 2 ali tri oka od starega lesa navzgor mala in nerazvita in se prav lahko dajo osmukati med tem, ko se popolna krepka oka trdo drže lesa.

Pridelek prihodnjega leta zna po mojem mnenju odvisen biti od obrezovanja in sve- toval bi, prihodnje leto namesto navadnega reznika 2 — 3 ok s šparoni ali konji s 5 — 6 oki, narezati samo enega ali dva reznika z 1 — 2 okama, da se dobé zdrave in močne rozgve za prihodnje leto.

Gotovo želim v splošni blagor, da ne bi imel prav, in nečem upanja tolikim kaliti, ali ne morem se brez skrbi vjemati z mnen- jem o zrelem grozdju in z na to se opirajo- čo nado, dasi je bila jesen prav ugodna.

Enako so tudi popred menili že meseca avgusta; sploh se je trdilo, da bo dosti in dobrega vina, žalibog pa je trsni les že meseca avgusta namesto še le konec septem-

bra, za silo sezoril, malo grozdja kar ga nam je še ostalo in katero mora, da daje popolnem dober pridelek, s trjem in s perjem istodobno zoriti, dozorelo je vsled tega tudi za silo, in ni se moglo več tako razviti da bi dalo pričakovano kvaliteto tudi ako bi ne bilo deževalo, kar nas je prisililo zgo-
daj brati.

Na prid vsakega posameznega vino-
gradnika in dežele bi bilo, ako bi izkušeni
vinorejci, katerih je mnogo v naši deželi,
moje opazke se svojimi dotičnimi mislimi in
skušnjami nadaljevali.

J. Wokaun v Celji.

Opomenica.

(Izpisek iz uradne „L. Z.“)

Konkurzi: Služba profesorja na zgornji gimnaziji v Ljubljani; — c. kr. sodnika v zgornjih Belan-
nih; — c. k. sodn. adjunkta v Kostanjevici; — kan-
celista v Litiji; — c. k. adjunkta v Kozjem; — pro-
fesorja na gimnaziji v Rudolfovom.

Eksekutivne dražbe: Posestvo J. Ogulin-a
v Hribu 1831 gld. 24 jan. pri c. k. sodn. Metlika.
— Posestvo Mice Ahčin v Šmarji, 1097 gld. 15. jan.
pri c. k. sodn. ljubljanski. — Posestvo Fr. Godec-a
v Gradišah, 1602 gld. 15. jan. pri c. k. sodn. ljub-
ljanski. — Posestvo J. Oberstar-a v Rakitnicah,
786 gld. 3. febr. pri c. k. sodn. ribniški. — Pos. A.
Mausen-ja v Rusbahu, 340 gld. 28. jan. pri c. k.
sodn. Črnomelj.

Ptujci.

31. decembra.

Elefant: Zlatorepec, Poljčane. — Repnik,
Gorica.

Malič: Hanzeli, Dunaj. — Fuks, Dunaj. —
Fussenegger, Dunaj. — Remschmid, Dunaj. — Grof
Thurn, Gorensko. — Burgonelt, Lipnica. — Jentl,
Dunaj. — Sartori, Trst. — Toman, Kamna-Gorica.
— Rousberger, Dunaj. — Pukenzmeier, Dunaj. —

Poslano.

Zahvala.

Prečestiti gospôdi, katera je blagodarila
šolsko mladež v Zaveu z lepimi božičnimi
darili, se pristrčno zahvaljuje v imenu raz-
veseljenih otrok

Zavee dne 26. grudnia 1872.

France Vučnik, nadučitelj.

Umrli v Ljubljani

od 27. do 29. decembra 1872.

Franc Brunelli v posilni delalnici 44 let star
na sušici, Adolf Urenec 2½ let. — Jurij Zarnik,
62 let star, na pljučnem mrtu. — Jož. Zadargala,
delavec, 43 let v dež. bolnišnici vsled težkega teles-
nega poškodovanja. — T. Zitnik, delavec, 28 l. v
dež. bolnišnici na sušici.

Listnica uredništva. Več dopisov smo za to
prvo številko prekasno dobili, umesté se torej jutri
in pojutrajšnjem v list.

Listnica opravištva. G. Ljudovit L. (?)
kolodvor Gorica. Naročnino prejeli a vaše ime je
nejasno pisano, torej prosimo adrese. — G. J.
K. v Rovigno. Više imate od l. 1872 — 140 kr.
na dobro. — G. St. P. Sisek. Poslano prejeli.
Hvala! — G. dr. Alf. R. R. v Gorici. Poslano
prejeli. Hvala! —

Dunajska borska 28. decembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	66 gld. 65 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	70 " 60 "
1860 drž. posojilo	102 " 50 "
London	109 " 30 "
Kreditne akcije	333 " 50 "
Akije narodne banke	967 " — "
Napol.	8 " 75 "
C. k. cekini	5 " 16 "
Srebro	109 " 25 "

Denašnji list je
„list na ogled“ za nena-
ročnike, torej nekoleko-
van.

Franc Kolmann

v Ljubljani

priporoča svojo obilno

zalogo steklenega

in

porcelanskega blaga

od najborniške do najfiniške bire.

Tam se nahaja

zaloga R. Dirmajer-jeve

fabrike petrolejskih lamp; cena ravno
ista kakor v fabriki sami. Predaje-
valci dobodo popust.

Tudi se nahaja ondi

zaloga fabrike

zrcalov in pozlačenih okvirov

Karl grof Kinsky-evih

dedičev v Burgsteinu

dalje obilna

zaloga v olji malanih slik

v pozlačenih okvirih, koliko se-
lanski slikarje toliko tudi
svete podobe po čudovito nizkej
ceni. Tudi se sprejemajo naročila za

križeva pota

kakor tudi za oltarske slike v ra-
zličnih velikostih po najnižjih cenah.
Stanovitna zaloga

cerkvenih i salonskih lustrov.

Zapisniki cen, kakor tudi risarije na
(5—1) zahtevanje.

Bolnim in zdravim

priporoča podpisani

obiskovanje svoje bogato založene
prodajalnice

v Ljubljani na glavnem trgu nasproti mestne hiše.

Le-tu se prav po nizki ceni prodaja:

Bolnim:

Razni bonbonsi, prsni siropi, izlečki, čokolade, esenci, kapljice
pagliano-sirop, Moll-ove sajdlie-šupe, Güllis-ov Speisepulver,
očiščeno ribje olje, sladovi (malz) izlečki, mlijlo i. t. d. razni
zdravilski čaji za čiščenje krvi, za slabo prebavljanje, zoper kašeli,
prsne, pljučne bolezni, jetiko, kapljice zoper bolenje na zobu itd.

Zdravim:

Pravi rum jamaica, ruski čaj, Vajhselgeist, Malaga-vino izleček
iz mesa (Fleischextract). Razna kadila, ki napravijo prijeten duh
po sobah, anat. ustna voda, pasta in prah za snaženje zob.

Dobrim gospodarjem:

Štupa za konje, goved in prasce; strup zoper podgane, miši,
grile ali šurke; štupa in voda zoper stanice in druga sitna
mrčesa; benzin zoper madeže na obleki.

Razprodajalcem:

Razni balsami, esenci, kapljice španski čaj, koleščeki zoper
gliste, razne žgane pijače, itd.

Razne dišave za lišp, mnogovrstna mjlila ali žajfa, mazilo zoper
ozebljino itd.

NB. Izpiski vseh predmetov se oddajajo in tudi
po pošti brezplačno razpošiljajo.

Nizko ceno in dobro postrežbo zagotavlja in se
obilnemu obiskovanju uljudno priporoča

M. Golob,

na glavnem trgu nasproti mestne
hiše v Ljubljani.

Lampe za kamenovec (petroleum).

Zaloga

stekla, porcelana in zrcalov

M. ROSSMANN-A

v Ljubljani

na velikem trgu štev. 2 poleg magistrata.

Naročbe se na vse strani natančno in
hitro izvršujejo, po najnižji ceni.

Lampe za kamenovec (petroleum).

A. Popović,

kupčevalec s krojnim in modnim blagom,
v Ljubljani,

priporoča svojo bogato sortirano zalogo najnovejših jopičev, mantil,
plaščev, dežnih plaščev, bašlikov, telogrejev in telogrejskih
rob, letnih in zimskih robev & longshawl-ov, spalnih sukenj
za gospode, odej iz kambrika, tibeta & pikéja, rolet za okna,
rob za pohištvo in zagrinjala; najnovejše obleke za gospe v svili,
polusvili, ovčji in poluvolni, v kambriku, perkalini, briljantinu, piké-ju in
pikejskem barhentu; vseh vrst belo in podšivno blago in mnogo drugih
malenkosti z zagotovilo najrenejše postrežbe, izvršuje vnanja naro-
čila najnagleje in najceneje. (3—1)

brez zdravila

Na prsih in plućah

bolani se po naravnem potu tudi v obupnih
in od zdravnikov za neozdravljive razglašanih
slučajih radikalno ozdravljajo

brez zdravila.

Po natančnem popisu bolezni pove pismeno
več

Dir. J. H. Fickert, Berlin.

Wall-Strasse No. 23.

Honorar 5 gld. a. v., ki se naj pismu priloži.

(162—34) brez zdravila

Trgovski učenec,

zmožen slovenskega in nemškega jezika, dobre odgoje in z dobrimi šolskimi svedočbami se koj sprejme v moji

prodajalnici železnin, kovanin, ključarskih izdelkov in orodja;

učenje trpi 3 leta; ko bi pa stariši ali varuhi želeli, da jaz za obleko učenca skrbim, pa bi se moral 4 leta vezbati.

(256—3) **J. N. Kautzhammer v Ormužu.**

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismo poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Louisenstrasse 45. (255—3)

Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.

T. n. delničarjem banke Slovenije.

Opravljeni svet „prve občne zavarovalne banke Slovenije“ v Ljubljani je v svojej seji dne 26. t. m. sklenil,

da se bode prvi delniški kupon počenši od 2. januarja 1873. a edino le pri glavnej blagajnici banke Slovenije izplačeval.

Za ta kupon se bode dalo izplačilo na dividendo prvega leta bankinega delovanja, namreč 5% obresti za nominalni kapital medčasnih listov, od dneva, katerega so se izdaval, do konca 1872.

V Ljubljani 27. decembra 1872.

Opravljeni svet

„prve občne zavarovalne banke Slovenije.“

(4—1)

C. kr. deželno

privilegirana

prva kranjska fabrika za perilo in zaloga šivalnih mašin **Vincenc Woschnagg-a v Ljubljani.**

Z A L O G E :

V Ljubljani: Glavni trg 237.

V Trstu: Corso 16.

Jaz vdano podpisani priporočam po najbolji fabriški ceni in v lepi izbiri:

Vsake vrste	perilo za gospé, perilo za gospode,
" "	perilo za otroke, perilo za postelje,
" "	pravega platna, shirting-chiffone,
" "	barvane srajce, barhente, piqué,
" "	pozimske spletenine, kravate, bašlike,
" "	ovratnike ali kolerje, manšete.

Jaz izdelujem vse perilo iz dobrega blaga s priličnim krojem; šiv je skrben in trpeč. Ako si je kdo blago izbral, izdelujemo hitro in najbolje vsako vrsto perila po natančni telesni meri.

Pri zunanjih naročilih naj se pri gosposkih srajcah pove ovratna in prsna širokost, pri gospéjskem perilu pa, ali je za debelo, srednjo ali šibko gospó.

Jaz imam že več let na trgu stalno **največjo zalogo**

ŠIVALNIH MAŠIN

izvirno le najboljše kvalitete, in priporočam naprej po **celem svetu znane prave ameriške**
Elias-Hove-šivalne mašine,

ki se tukaj samo le pri meni prave dobivajo, ker imam zastopništvo Howe-jeve kompanije v Novem-Yorku.

V štirih letih sem nad 500 takih mašin poprodal, in je bil z njimi vsak kupec prav zadovoljen, naj jih je kupil za domačo ali obrtniško rabo. To je pač **najboljši dokaz**, da so jako dobre, rabljive in trpeče. Cena jim je zdaj tudi zelo nizka, in ker jih dam tudi na plačevanje v obrokih, je vsakemu lahka.

Jaz imam v zalogi tudi mašine drugih skušenih naprav, tudi po Howe-jevemu načinu narejene sploh najboljše in tudi cené

Germanija-ročne mašine.

Pri vseh mašinah sem več let porok, da so dobro izdelane in zastonj natanko podučim.

Zunanja naročila na perilo in mašine se na tanko izvršujejo in zanesljiva postrežba se garantira.

Z vsem spoštovanjem

Vincenc Woschnagg.

(1—1)